

כלבי המטחנות

ההשלכות ההרסניות של מתקני "יצור" גורים בנפח גבוה | יורם ארז.

התמונה מוגנת בזכויות יוצרים | רשיון #96978355 | stock.adobe.com

מדור ניצבים

המדור לזרועות הבטחון
מחזור כ"א, תשפ"ד.
אונ' בר-אילן.

מרצה

פרופ' תומר עינת.

עבודה סמינריונית

עונש המאסר
וחלופות מאסר.

תוכן העניינים

3	הקדמה
4	1. מבוא
5	2. סקירת ספרות
5	1.2. הפרקטיקה של הרבעות לא מבוקרות? זה חוקי, אך לא מוסרי
5	2.2. מטחנות גורים בעולם
6	3.2. הרבעות כלבים בישראל
7	4.2. השלכות התופעה על אוכלוסיית הכלבים.
8	5.2. נטישת כלבים ע"י בעליהם.
9	6.2. גנטיקה ובעיות התנהגות בקרב "כלבי המטחנות".
11	7.2. השערות המחקר
12	3. מתודולוגיה
13	4. ממצאים ומסקנות
16	10.4. מגבלות המחקר
17	5. דיון
17	1.5. המלצות להמשך
18	מקורות

הקדמה

"מטחנת גורים" הוא מושג הבא לתאר פעולת גידול מסחרית של גורי כלבים, שמטרתה העיקרית היא למקסם את הרווח, על חשבון איכות חייהם של הכלבים (Barnes, 2017).

מוגן בזכויות יוצרים | רשיון
stock.adobe.com 757867411#

גור כלבים מסוג פומרניאן.

סיפור בדוי - דמיינו לכם את ג'ורג', ג'ורג' חווה משבר כלכלי ומצא עצמו חייב לבנק עשרות אלפי שקלים. אבל לג'ורג' אין דרך לשלם את החוב, והבנק לוחץ. תכף יתחילו הליכי הוצאה לפועל וג'ורג' ממש לא רוצה להיות שם. בליבו של ג'ורג' גמלה ההחלטה להשיג את הכסף בכל מחיר ולא לשאת על מצחו את הכתם שבפשיטת רגל. הוא מחליט ללוות כסף מחבר ורוכש באמצעותו שני כלבים מסוג "פומרניאן" ממרביע פרטי, זכר ונקבה. תוך זמן קצר הוא מצליח לזווג ביניהם, ומקץ חודשיים בחדר הכביסה שבביתו, רובצים להם 5 גורים לבנבנים שעסוקים כל היום בנייקת חלב מאימם המותשת, והיא מצידה מטפלת בהם במסירות אין קץ, בדיוק כפי שחנן אותה הטבע; היא מנקה אותם בלשונה ומספקת להם חום, בטחון והמון אהבה. ג'ורג' שמטרה ברורה לנגד עיניו, מפרסם את הגורים ברשת, והפניות לא מאחרות להגיע. הרוכשים לא עומדים במתיקות של כדורי הפרווה האלו ומשלמים בעבור כל אחד מהם סכום סביר של

10,000 ש"ח¹. עוד גור ועוד גור, בזהכ אחר זה נתלשים מחיקה של האם המסורה, עוד בטרם סיימו לינוק; וג'ורג' שהמום מהקלות בה הצליח למכור את הגורים, אץ לו, רץ לו אל חברו כדי להשיב לו את הכסף שלו. אבל מסתבר שהכסף שנתר בידיו לא יספיק לו כדי לכסות את החוב. אז ג'ורג' מחליט להעביר את האם חוויית היריון נוספת. רק חודשיים עברו מאז ההמלטה הקודמת, והאם שעדיין לא התאוששה לחלוטין, נאלצת לעבור את אותה חוויה מחדש. ושוב, כעבור שני חודשי היריון, שגר נוסף רובץ לו בחדר הכביסה של ג'ורג'. האם המותשת שוב ממלאת את תפקידה ומטפלת בגורים במסירות אין קץ, ושוב היא חווה את רגעי הניתוק הקשים מהגורים, שנלקחים ממנה בזה אחר זה עוד בטרם סיימו לינוק. וג'ורג', הפעם הוא גורף לעצמו את כל הרווחים, מבלי שהיה צריך להוציא ולו אגורה שחוקה אחת.

וכך, תוך זמן קצר, ג'ורג' שלנו מצליח לכסות את החוב לבנק. הכסף הקל והמהיר מסנוור את עיניו של ג'ורג'. באחד הלילות, מול הטלוויזיה והבירה ביד, ג'ורג' שוגה במחשבות על הר מלא בכסף שיכול לקדם אותו בחיים. ומבלי להתכוון לכך, ג'ורג' שלנו הקים לעצמו "מטחנת גורים" ממש בחדר הכביסה. רוב הסיכויים שהלקוחות שרכשו וימשיכו לרכוש ממנו את הגורים לא ביקשו לראות תעודות יוחסין, הם לא ידעו על ההיסטוריה של הגורים, הם גם לא ידעו אם הגורים נגועים במחלות כלשהן או על הסיכוי שיפתחו בעיות התנהגות בעתיד. האמת שגם ג'ורג' לא יודע; הוא בסך הכל בחור תמים שנקלע לחובות וגילה את הפוטנציאל הכלכלי האדיר שחבוי ב"מטחנת הגורים" הקטנה שהקים לעצמו בחדר הכביסה שבביתו.

¹ מחירו של כלב מסוג פומרניאן יכול להגיע ל-14,000 ש"ח.

1. מבוא

נכון לכתיבת מאמר זה, בישראל אין חוק שאוסר הרבעות, כלבים מלבד חוק הכלבים המסוכנים (כנסת ישראל - ועדת הפנים והגנת הסביבה, 2020).

ככל שהחברה דורשת יותר מהגורים הגזעיים המושלמים, כך העסקים ההרסניים הללו יפיקו אותם. מטחנות גורים רווחיות אלו קיימות אך ורק בגלל האנשים המייחסים ערך רב לבעלות על כלב גזעי (Keister 2018).

צער בעלי חיים אינו נושא מסורתי בקרימינולוגיה בינלאומית או מקומית או במשפט פלילי. מבחינה היסטורית, קרימינולוגים מתמקדים בפשעים שבוצעו על ידי ונגד בני אדם. חיות בדרך כלל הופכות לרלוונטיות בספרות הקרימינולוגית רק כאשר התקפות עליהן מהוות קדימות לנטייה העתידית של אדם לאלימות (Navarro & Schneider, 2013).

במקרים בהם בעלי חיים עוברים התעללות או הזנחה, לרוב לא מזמינים משטרה מקומית; במקום זאת, גורמי רווחת בעלי חיים אחראים לחקור מקרים אלו (Navarro & Schneider, 2013).

כבר בשנות ה-1600 החלו פילוסופים לבחון את סוגיית האכזריות עם חיבורו של דקארט על בעלי חיים, שנכתב במקור לצורך הכללה ביצירתו "העולם", אך פורסם מאוחר יותר ב-1637 (Smith, 2001). דקארט היה הפילוסוף הראשון שטען שלבעלי חיים יש רגשות. עבודתו של קאנט הרצאות על אתיקה לוקחת בחשבון את מצבם של בעלי חיים שכן הם משפיעים על חובתנו כלפי בני אדם אחרים. קאנט האמין שאם אנו מתנהגים באכזריות כלפי בעל חיים, סביר יותר שנפעל באותה דרך כלפי בני אדם אחרים (Grueh, 2003).

בנת'הם (1789/1907) תרם לשיח בכך שקבע שאין מדובר בשאלה האם בעלי חיים יכולים לחשוב, לדבר או ליהנות או לא, אלא האם הם יכולים לסבול? הוא המשיך באומרו שאם משהו יכול לסבול, אין הצדקה מוסרית לסרב להתחשב בסבלו בעת הערכת ההתנהגות שלנו. זינגר (1990) מרחיב את בנת'הם ונוקט השקפה קיצונית יותר על סבל של בעלי חיים. בעבודתו משווה זינגר את היחס לבעלי חיים בחברה לזה של היחס לעבדים מצד לבנים באמריקה (Navarro & Schneider, 2013).

מחקר זה מבקש לבדוק האם קיימים הבדלים התנהגותיים בין כלבים בישראל, שהגיעו מ"מטחנות גורים", לבין כלבים שהגיעו ממגדלים מורשים.

בנוסף, מבקש המחקר לבדוק האם כלבים אשר הגיעו מ"מטחנות גורים", נוטים לפתח מחלות או פגמים גנטיים, יותר מאשר כלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים.

שאלת המחקר השלישית היא, האם כלבים אשר מקורם ב"מטחנות גורים", ננטשים יותר מאשר כלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים?

בדיקה דקדקנית של מחקרים שנערכו עד היום, מצביעה על כך כי בישראל מעולם לא נערך מחקר שבדק את הקשר בין בעיות התנהגות ו/או בעיות רפואיות וגנטיות אצל כלבים, לבין המקור ממנו הגיעו.

2. סקירת ספרות

מילות חיפוש: מטחנות גורים, סחר בבעלי חיים, הרבעת כלבים, נטישת כלבים, המתת חסד בכלבים, כלבים דמויי גזע, מחלות גנטיות בכלבים, בעיות התנהגות בכלבים.

1.2. הפרקטיקה של הרבעות לא מבוקרות? זה חוקי, אך לא מוסרי

במהלך שתי המאות האחרונות, החיים האופייניים של הכלבים השתנו ללא היכר. הכלבים עשו את המעבר מהחוף לתוך ביתו של האדם, והפכו עבורו בני לוויה (Meyer et al., 2022). במהלך חצי המאה האחרונה, התפקיד של הכלבים השתנה אף יותר ובאופן דרמטי. הם החלו אט אט להתפס כ"בני משפחה" (Rollin, 2018). היום, כלבלב ללא מלתחת בגדים אופנתית זה פאסה. הכלבים נהפכו לפאשניסטים בעל כורחם, והלבשת הכלכלב ל"טיול הכלבים" היומי, הפך להיות סגנון חיים וטרנד מרכזי בתרבות הצריכה, עד כדי גיחוך (Foltyn, 2019).

מה שזכו לכינוי "מטחנות גורים" הם בעצם מתקני גידול אינטנסיביים שצמחו לאחר מלחמת העולם השנייה (1945-1939). לפני הופעת "מטחנות הגורים", כלבים גודלו במבנים חברתיים מסורתיים יותר עם קשרים קרובים יותר לכלבים אחרים ובני אדם (Urbanik & Johnston, 2017). "מטחנת גורים" הפכה לביטוי נרדף להתעללות ותנאי מחיה גרועים, הנקשרים עם עולם בו הכלבים דחוסים בכלובי רשת, מלאים בצואה, וסובלים מבעיות בריאות רבות שאינן מטופלות (Kenny, 2011). בהגדרה הבסיסית ביותר שלה, "מטחנת גורים" היא כמו בית חרושת לכלבים. הכוונה היא פשוט לייצר הכי הרבה כלבים בפרק הזמן הקצר ביותר כדי לייצר את מירב ההכנסות. לרוב המגדלים שמפעילים "מטחנות גורים" אין ידע מדעי או השכלה בגידול בעלי חיים (Navarro & Schneider, 2013). הרבעת הנקבות מתבצעות ללא הרף, עם מעט זמן החלמה בין המלטה להמלטה. העומס הזה גובה מחיר עצום מהאם וכאשר היא בהכרח נעשית עייפה ושחוקה מדי כדי לייצר עוד המלטה, היא מומתת, מכיוון שהיא כבר לא מועילה למרביע (Canfield et al., 2011). "מטחנות גורים" ידועות בתנאים הבלתי-אנושיים שלהן וחוסר הדאגה לרווחת בעלי החיים, בניגוד לחוק צער בעלי חיים. במקום לתעדף את בריאות ורווחת הכלבים, שיטת העבודה במקומות מסוג זה מתמקדת במקסום הרווחים. כך, גורים מוחזקים לעתים קרובות בתנאים צפופים ולא סניטריים, ללא טיפול רפואי מתאים, שגורמים בסופו של דבר לפגיעה קשה בבריאות בעלי החיים ורווחתם. גורים שגדלו בתנאים כאלה, נמכרים בדרך כלל עם תיעוד כוזב המטעה את הקונה באשר לסוגו ובריאותו של הכלב (אתר משרד החקלאות - השירותים הווטרינריים). הגורים הללו גדלים מתוך מחשבה על דבר אחד: רווח כספי עבור המגדלים (Redelico & O'Connor, 2010).

מחקרים שפורסמו במהלך 23 השנים האחרונות הראו כי כלבים שנרכשו דרך חנויות לחיות מחמד ו/או שנולדו ב"מטחנות גורים", הראו מספר מוגבר של התנהגויות בעייתיות כבוגרים (McMillan, 2017).

2.2. מטחנות גורים בעולם

כיום ידוע שקיימות מטחנות גורים באוסטרליה, מזרח אסיה, אירופה וצפון אמריקה (Urbanik & Johnston, 2017). 2,000,000 גורים גדלים במפעלי גורים מדי שנה ברחבי ארה"ב (Safir, 2020), שם פעילות "מטחנות גורים" מרוכזות במיזורי ובמינסוטה ובחלקים אחרים של המערב התיכון. ביבשת באסיה, עיקר הפעילות מרוכזת בדרום קוריאה, אשר מתמחה בגידול כלבים המכונים כלבי "כוס תה" ("teacup" dogs). אלו הם כלבים המורבעים באופן גנטי, כך שישארו זעירים בבגרותם. במדינות מזרח אירופה, כמו פולין, מגדלים מתרכזים לעתים קרובות בכלבים זעירים המבוססים על הכלאה בין גזעי כלבים, כגון תחש וקוקר ספנייל (Urbanik & Johnston, 2017).

מספר גדל והולך של ממשלות בעולם מנסות להרגיע את השוק של "כלבי המטחנות", באמצעות חקיקת תקנות מקומיות האוסרות או מגבילות באופן חמור את המכירה הקמעונאית של כלבים, עד כדי איסור על חנויות קמעונאיות למכירת חיות מחמד למכור את "המוצרים החיים" שלהן. תקנות אלו שואפות לצמצם את הביקוש ל"כלבי מטחנות", ובכך להקטין את ההיצע. זאת מתוך כוונה להפנות את הצרכנים למקומות אנושיים יותר, כדי להשיג לעצמם בן לוויה חדש הולך על ארבע (Kenny, 2011).

3.2. הרבעות כלבים בישראל

בישראל, כאמור, אין חוק האוסר על הרבעות בין בעלי חיים בכלל בין כלבים בפרט. לאורך השנים היו מספר נסיונות חקיקה בעניין, אולם כולן נחלו כישלון צורם. רובם אפילו לא עברו לקריאה ראשונה.

הצעות חוק בעניין איסור זיווג ומכירה של כלבים בישראל²

שנה	הצעת החוק	חכ"ם יוזמים	סטטוס
2015	רישיון לזיווג או למכירה של כלבים וחתולים	איציק שמולי, יעל גרמן, איתן כבל, מסעוד גנאים, תמר זנדברג	לא עברה
2017	איסור על זיווג ומכירה של כלבים וחתולים	תמר זנדברג, ציפי לבני, יעל גרמן, יעל כהן-פארן, נחמן שי, מוסי רז, איציק שמולי, מכלוף מיקי זוהר, יעקב מרגי, עליזה לביא	לא עברה
2019	רישיון לזיווג או למכירה של כלבים וחתולים	איציק שמולי	לא עברה
2020	איסור על זיווג ומכירה של כלבים וחתולים	תמר זנדברג	לא עברה
2020	רישיון לזיווג או למכירה של כלבים וחתולים	איציק שמולי	לא עברה
2021	איסור על זיווג ומכירה של כלבים וחתולים	מוסי רז	לא עברה
2022	איסור על זיווג ומכירה של כלבים וחתולים	יסמין פרידמן, נעמה לזימי, טטיאנה מזרסקי	לא עברה
2024	איסור על זיווג ומכירה של כלבים וחתולים	חנוך דב מלביצקי	לא עברה
2024	איסור עיסוק ברבייה ובמכירה של כלבים ללא היתר	יסמין פרידמן, חנוך דב מלביצקי, יוראי להב הרצנו, נאור שירי	לא עברה

היסטוריה זו של הצעות חוק, אשר לא הבשילו אפילו לקריאה ראשונה, מלמדת כי בקרב חברי הכנסת, המייצגים פלחים בציבור, אין כלל עניין ברווחתם של הכלבים. ניתן רק לשער שחוסר העניין נובע מבורות - מחוסר ההבנה לסבלם של הכלבים ב"מטחנות הגורים" ולנזקי התופעה על הכלבים.

² מתוך מאגר החקיקה הלאומי - כנסת ישראל.

4.2. השלכות התופעה על אוכלוסיית הכלבים.

הריכוז הגבוה של כלבים במתקן קטן יוצר סיכונים משמעותיים להעברת מחלות וזיהום (Towsey, 2010). המרביעים רוצים למקסם את הרווח שלהם על ידי צמצום המאמץ הדרוש כדי לשמור על טיפול בגור (Canfield et al., 2011). הכלבים מוחזקים בשורות אינסופיות של כלובי תיל חשופים, מקבלים מזון זול ולא מזין, מקבלים טיפול וטרינרי מינימלי אם בכלל, ולעתים רחוקות באים במגע זה עם זה או עם בני אדם. הכלובים שבהם הם מוחזקים בדרך כלל גם לא תברואתיים, מלאים בשתן, צואה ומזון ישן שעדיין לא נוקה בגלל המספר הגבוה של בעלי חיים שצריך לטפל בהם. התנאים הלא בריאים והיעדר טיפול וטרינרי שנמצא במתקני גידול אלו מובילים לבעיות חמורות (Redelico & O'Connor, 2010).

הפרעות התנהגותיות - לאירועים המתרחשים בשלבי ההתפתחות המוקדמים של חיי היונקים המתחילים ברחם, יכולים להיות השפעות עמוקות ולאורך חיים על המאפיינים הפסיכולוגיים וההתנהגותיים של הכלב (Sanchez et al., 2001). הגורמים המרכזיים כוללים גנטיקה, מניעת גירוי בתחילת החיים (חשיפה לא מספקת לגירוי, חשיפה לא הולמת או היעדר חשיפה חברתית), מתח (לחץ אימהי לפני לידה ומצוקה מוקדמת בחיים לאחר לידה), גמילה מוקדמת ופרידה אימהית, הובלה והחזקה בתנויות לחיות מחמד (McMillan, 2017). הפרדה מוקדמת מדי מהאם והחזקה בבידוד לא רק פוגעת באם ובגורים מבחינה רגשית, אלא גם יכולה לגרום להתפתחות בעיות התנהגות חמורות (אתר משרד החקלאות - השירותים הווטרינריים). דיווחים אנקדוטליים רבים הראו כי כלבים רבים

כלב מגזע אמריקן בולי הוא תוצאה של קו

טיפוח שיצר הכלאה עם גזעים מסוכנים

מהרשימה הקבועה בחוק. כלבים מגזעים אלו

סובלים מבעיות בריאותיות רבות, ביניהם מבנה

גוף מעוות, בעיות נשימה בגלל מבנה ראשם,

בעיות רגליים הנוצרות מפרופורציות לא טבעיות

(גוף כבד, רגליים קצרות), בעיות עיניים ותוחלת

חיים קצרה יחסית לכלבים אחרים (אתר משרד

החקלאות - השירותים הווטרינריים).

שיצאו מ"מטחנות גורים", הציגו חריגות התנהגותיות ופסיכולוגיות מתמשכות בהשוואה לאוכלוסיית כלבי המחמד הכללית (McMillan, 2011). כל המחקרים שפורסמו מצביעים על תפקיד שיש לגורמי לחץ עיקריים במהלך התפתחות הגור מהשלב הטרומ לידתי ועד גיל ההתבגרות בהתפתחות של בעיות התנהגות רבות. הממצא העקבי ביותר בין המחקרים הוא עלייה בתוקפנות, המופנית לרוב כלפי בעלי הכלב ובני משפחתו אך גם כלפי אנשים לא מוכרים וכלבים אחרים. דווחו גם התנהגויות לא רצויות הקשורות לפרידה ו/או חיפוש תשומת לב ורגישות מוגברת למגע (McMillan, 2017).

מחלות - מחקרים מראים שבעלי חיים נוטים יותר להשיל פתוגנים³ בגלל מתח שנגרם כתוצאה מכליאה וצפיפות. הפרקטיקות לפיהן מגדלים מחזיקים גורים מרובים בארגז אחד כדי למקסם את הרווחים, מגדילות את הסבירות שמחלות יתפשטו בקרב אוכלוסיית הרבייה. זיהומים מועברים מהכלבים לבני אדם, באמצעות טיפול לא נכון

בפסולת. למשל, הטפיל "קריפטוספורידיום"⁴ נמצא בצואה של כלבים נגועים ויכול לגרום למחלת ה"קריפטוספורידיוזיס" בבני אדם. 38 תסמינים של מחלה זו כוללים שלשולים והתכווצויות בבטן (Towsey, 2010). גורים רבים סובלים ממחלות קשות, כגון נגיף פרבו, דלקות אוזניים ובעיות נשימה. כמו כן, מכיוון שבעלי

³ מיקרואורגניזמים, לרבות חיידקים, פטריות ונגיפים הפולשים לגוף ומחוללים מחלות (מכבי - שירותי בריאות)

⁴ טפיל חד תאי שמדביק בעלי חיים רבים. עד כה זוהו כארבעים מינים שלו, מהם 17 שמדביקים בני אדם. הטפיל גורם למחלה שלשולית המכונה קריפטוספורידיוזיס, המתאפיינת בשלשול מימי חמור, הקאות, חום וכאבי בטן עזים (מכון ויצמן למדע).

החיים גדלים לכמות, ולא לאיכות, פגמים גנטיים בלתי מפוקחים והפרעות "אישיות" עוברות מדור לדור (Redelico & O'Connor, 2010).

גנטיקה - בנוסף לגורמים הסביבתיים, רווחת הכלב יכולה להיות מושפעת עמוקות מהגנטיקה שלו. על אף שאינה רשימה ממצה, אלה כוללים מחלות לב/כליות, מחלות שרירים ושלד, הפרעות בדרכי הנשימה, דלקת ריאות, מחלת צרבת וחירשות (Navarro & Schneider, 2013). גזעים אחרים עלולים לסבול מבעיות מולדות בעיניים (קולי) או בגב (תחשים) (Grandin & Deesing, 2014). גזעים מסוימים כגון גולדן רטריבר נוטים לבעיות בירך שעלולות להיות כואבות ועשויות לדרוש תיקון כירורגי (McGreevy, 2007). חיות מחמד רבות בחנויות חיות מפתחות עיוותים בירך, אפילפסיה ובעיות ראייה או שמיעה בשלב מאוחר יותר בחיים. רבים מהגורים הללו, בשל העובדה שהם באים במגע עם כל כך הרבה חיות אחרות, מהרגע שהם מגיחים אל אוויר העולם, דרך הובלתם, ועד להחזקתם בחנות לחיות מחמד, בדרך כלל נדבקים במחלות המועברות מחיות מחמד אחרות (Redelico & O'Connor, 2010). לכלבים ברכיזפלים (כלבים בעלי מבנה פנים דחוס) כמו בוקסר, קאווליר קינג צ'ארלס, שיצו ועוד, יש קשיי נשימה שבמקרים מסוימים הם כה חמורים עד שהם מפחיתים את איכות חייהם, עד לנקודה שבה יש צורך לבצע בהם המתת חסד (McGreevy, 2007).

5.2. נטישת כלבים ע"י בעליהם.

בעוד שתעשיית "מטחנות הגורים" מזרימה לשוק האמריקאי מיליוני גורים בשנה, מיליוני גורים וכלבים בוגרים אחרים מומתים במקלטים ברחבי המדינה, לאחר שננטשו ברחובות על ידי בעליהם (Kenny, 2011). אנשים רבים אינם מודעים לתנאים שבהם גדלו הכלבים ב"מטחנות הגורים". הצרכנים פועלים בעיקר מתוך רגש כשהם רואים גור כלבים. לעתים קרובות הם יהיו מוכנים לשלם כל מחיר שיבקשו מהם כדי להשיג את הגור. אולם, לאחר הרכישה, בעלים חדשים רבים נלחצים לאחר שהם נחשפים לבעיות התנהגותיות שמציגים "כלבי המטחנות", זמן לא רב לאחר כניסתם לביתם החדש. הדבר גורם להם לפעמים לנטוש את הכלב או למסור אותו למקלט. משם

© כל הזכויות שמורות לארגון פטרואה (ptroa.org.il)

כלבים "דמויי גזע" המשמשים להרבעות. תועד בסתר במפעל ל"יצור" גורים בנפח גבוה.

הכלב מועבר מבית לבית, עד שהאדם האחרון בשרשרת מוותר ולוקח את הכלב להמתת חסד (Safir, 2020). ההערכה היא שמחצית מהכלבים שמגיעים להסגרים בארה"ב מדי שנה, מומתים (Kenny, 2011). קשה להעריך מהו אחוז "כלבי המטחנות" שמוצא בסופו של דבר את דרכו אל הרחובות או המקלטים, ועד כמה תופעת "מטחנות הגורים" הינה גורם תורם להתפוצצות אוכלוסין במקלטים לחיות ברחבי המדינה.

גורים שתועדו בסתר, במפעל ל"יצור" גורים בנפח גבוה, מוחזקים בארגזי עץ בנפרד מאימם.

6.2. גנטיקה ובעיות התנהגות בקרב "כלבי המטחנות".

Boone (2020), בדקה השפעות של גירוי נוירולוגי מוקדם - Early neurologic stimulation (ENS) על גורים שגדלו בכליות לגידול מסחרי. במחקר השתתפו 76 גורים מאותה כלביה, שחולקו לשלוש קבוצות טיפול: גורים מהקבוצה הראשונה עברו תרגול יומי למשך 21 ימים, באמצעות "חיישן ביולוגי" (Bio Sensor)⁵. גורים מהקבוצה השנייה הוחזקו בידיים למשך 30 שניות בכל פעם, שזה אותו פרק זמן שנדרש ליישום תרגילי "חיישן ביולוגי". גורי בקרה קיבלו סימני זיהוי מדי יום והערכות בריאותיות מדי שבוע, אך חוץ מזה טופלו כרגיל,

בהתאם לתכנית הניהול של המגדל. כדי להעריך את השפעות הטיפול על הבריאות הגופנית, כל הגורים קיבלו הערכות בריאות גופניות מדי שבוע, ובנוסף זמן קצר לפני ואחרי ההובלה (גורם לחץ ידוע). תוצאות המחקר העיקריות הראו כי גורים משתי הקבוצות הראשונות הראו תגובות התנהגותיות חיוביות באינטראקציה עם אנשים, מאשר בביקורת. מצביע על כך שאינטראקציה אנושית מלמדת את הגורים לראות באנשים סוג של תמיכה חברתית בזמן לחץ. לא נצפו השפעות משמעותיות אחרות של הטיפול עבור הפרמטרים הבריאותיים ההתנהגותיים או הגופניים שנמדדו. ממצא נוסף שעלה מן המחקר הוא כי גורי שתי הקבוצות שזכו לאינטראקציה אנושית, עמדו יותר זמן במצבים מפחידים, במהלך הבידוד מאשר גורי הבקרה.

למרות שתוצאות המחקר אינן תומכות משמעותית בהשפעות שיש לטיפול בגורים באמצעות "חיישן ביולוגי" על פני החזקת הגור בידיים למשך אותו פרק זמן, ממצאי המחקר מצביעים על כך שעצם החזקת גורים מדי יום לתקופות קצרות, עשויה להספיק כדי לייצר השפעות מועילות, ושאינטראקציות חיוביות עם בני אדם, עשויות להביא את הגורים לראות בבני אדם מקורות בטוחים לתמיכה חברתית וליצור אצלם התקשרויות בטוחות עם אנשים מאוחר יותר בחייהם.

McMillan (2011), ערך מחקר במטרה לבדוק האם ישנם הבדלים פיזיולוגיים והתנהגותיים בין כלבים שגדלו בסביבה נאותה לבין כלבים שגדלו ב"מטחנות גורים". מטרת המחקר הייתה לקבוע האם ניתן לאשש עדות אנקדוטית זו באופן אמפירי. בסך הכל נכללו במחקר 1169 "כלבי מטחנות" לשעבר. בעלי הכלבים נדרשו למלא שאלון הערכה. תוצאות המחקר הראו כי בהשוואה לכלבי מחמד, כלבי מטחנות לשעבר הראו שיעורים גבוהים משמעותית של בעיות בריאותיות. בהתייחס להתנהגות, "כלבי מטחנות" הציגו שיעורי פחד גבוהים יותר באופן משמעותי, הם נטו יותר לבהייה כפייתית, פיתחו פחדים ופוביות קיצוניים ומתמשכים, והיו בעלי ליקויי למידה שהתבטאו בסבילות נמוכה לאימונים, ולעתים קרובות הראו קושי להתמודד בהצלחה עם קיום נורמלי.

⁵ בשנות ה-70 צבא ארה"ב פיתח תוכנית בה נעשה שימוש ב"חיישן ביולוגי". התוכנית פותחה כדי לשפר את הביצועים של הכלבים ששימשו למטרות צבאיות. הנחת היסוד של התוכנית הייתה שתרגילי גירוי נוירולוגיים מוקדמים יכולים להשפיע על ביצועי הכלב. המחקר של הצבא גילה שגירוי מוקדם של הגור מהיום השלישי עד היום ה-16 השפיע על גדילה והתפתחות נוירולוגית מהירה (wavemakerstaffords).

גורים שתועדו בסתר, במפעל ל"יצור" גורים בנפח גבוה, מוחזקים בארגזי עץ בנפרד מאימם.

מחקר זה מספק את ההוכחה הכמותית הראשונה לכך שהתנאים השוררים במטחנות גורים, פוגעים בבריאות הנפשית וברוחתם של הכלבים.

(Walliss, 2024), חקר את הנזקים שנגרמים ל"כלבי המטחנות". במחקרו הוא הסתמך על ראיונות עם צוותי הצלת בעלי חיים, מטפלים באומנה וכאלה שאימצו כלבים לשעבר מגזעים בבריטניה. המחקר בוחן את הנזקים הנפשיים והפיזיולוגיים בכלבי מטחנות. המרוויינים מתארים כיצד כלבים שגדלו ב"מטחנות גורים" מציגים שחיקה פיזית מתמדת ולעיתים קרובות סובלים ממגוון של בעיות רפואיות חמורות. כלבים אלה תמיד נסגרו רגשית, והפגינו חרדה ופוביות כאשר התמודדו עם מצבים, כמו: מפגש עם אנשים זרים, קולות חדשים.

(Jago, 1994), ערך מחקר רטרוספקטיבי שכלל 737 כלבים בוגרים, בו הוא בחן את הקשר בין ניסיון מוקדם בחיי הכלב כגור לבין בעיות התנהגות בבגרותו. בעלי הכלבים מילאו שאלון

ששאל לגבי (1) התדירות שבה הכלב מציג כל אחת מ-40 בעיות התנהגות אפשריות; (2) ההתנסויות המוקדמות של הכלב וסביבתו מלידה עד גיל 16 שבועות (למשל, פרטים על בעיות בריאותיות מוקדמות, זמן שנותר לבדו כגור במהלך היום, גיל הגור בעת רכישתו, גילו בחיסון הראשון, והגיל שבו הוצא לראשונה לשטחים ציבוריים באופן קבוע); (3) האינטראקציה עם הבעלים עצמם ובני ביתם. ממצאי המחקר: 451 בעלי כלבים דיווחו על בעיות התנהגות אצל כלביהם, לעומת 286 בעלי כלבים שדיווחו על כלביהם כנעדרי בעיות התנהגות. כלבים שנרכשו מחנויות לחיות מחמד היו מיוצגים יתר על המידה בקבוצת הכלבים עם בעיות התנהגות מסוימות, בהשוואה לכלבים ממקורות אחרים. הם הפגינו תוקפנות יתר מסוג "דומיננטיות" (תוקפנות המופנית כלפי אנשים, במיוחד כלפי בעלי הכלב ובני משפחתו). בנוסף, כלבים אלו הפגינו לעתים קרובות יותר פחדים חברתיים (פחד מזרים, ילדים וכלבים לא מוכרים).

(Bennet & Rohlf, 2007), ערכו מחקר שמטרתו היתה לבדוק התנהגויות בעייתיות בכלבים. המחקר כלל מדגם של 413 כלבים, כאשר חלקם הגיעו מ"מטחנות גורים", חלקם ממקלטים והיתר היו כלבים שגודלו בבתיים. כלי המחקר היה שאלונים שחולקו לבעלי הכלבים. תוצאות המחקר הראו כי נמצא שיעור גבוה יותר של מזג "לא ידידותי/אגרסיבי", בקרב כלבים שהגיעו ממטחנות גורים וממקלטים לבעלי חיים, בהשוואה לכלבים שנרכשו ממגדלים לא מסחריים. בקטגוריה "מזג עצבני", לכלבים שהתקבלו מחנויות לחיות מחמד היו ציונים ממוצעים גבוהים יותר באופן מובהק, מאשר כלבים שגדלו בבית.

(Pierantoni et al., 2011), ערכו מחקר שכלל 140 כלבים לערך. 70 מהם היו כלבים בוגרים שהופרדו מאמם ומחבריהם בגיל שהיה מתחת ל-30 עד 40 ימים. ה-70 האחרים היו כלבים בוגרים שהופרדו מאימם בגיל חודשיים. למרות שמקור הכלב לא היה קשור ישירות או מנבא לדיווחים על התנהגויות בעייתיות ספציפיות, תוצאות המחקר הראו כי התנהגויות מסוימות, כמו: הפגנת פחד בזמן טיול, פחד מזרים, יצר הרסנות, נביחות מוגזמות, חיפוש מוגזם אחר תשומת לב, רכושנות ונטייה לנשיכות, בקרב כלבים שהופרדו מאמם ומחבריהם בגיל מוקדם, היו גבוהים יותר, בעיקר אצל כלבים שהגיעו מחנויות לחיות מחמד ולא ממקורות אחרים. לדוגמה, 80% מהכלבים שהופרדו בשלב מוקדם מדי מאימם ומחבריהם ונרכשו מחנויות לחיות מחמד, הפגינו יצר הרסני בתדירות גבוהה יותר בהשוואה ל-20% מהכלבים שהופרדו בשלבים מאוחרים יותר מאימם ומחבריהם.

McMillan et al., (2013), ערכו מחקר בקרב 6,070 כלבים בוגרים (413 כלבים בוגרים שנרכשו כגורים מחנויות לחיות מחמד ו-5,657 כלבים שנרכשו כגורים ממגדלים לא מסחריים. הם השוו את המאפיינים ההתנהגותיים בין הקבוצות, באמצעות ניתוח שאלוני הערכה ומחקר שمولאו ע"י בעלי הכלבים. תוצאות המחקר גילו כי כלבים שהגיעו מחנויות לחיות מחמד היו תוקפניים ב-60%-30% יותר, בהשוואה לכלבים שנרכשו ממגדלים לא מסחריים; כלפי בעליהם, כלפי זרים וכלפי כלבים אחרים לא מוכרים. כלבים אלו אף הפגינו פחד ורתיעה מכלבים אחרים, התנהגויות שליליות הקשורות לפרידה, ורגישות למגע. התנהגויות אחרות שדווחו בתדירות גבוהה יותר אצל כלבים מחנויות לחיות מחמד, היו דומיננטיות מינית כלפי אנשים וחפצים, נטייה לעשיית צרכים בתוך הבית, והיותם פחות ניתנים לאילוף.

Pirrone et al., (2016), ערכו מחקר להשוואת התנהגויות בעייתיות פוטנציאליות שהוערכו על ידי בעליהם. במחקר השתתפו 522 כלבים; 349 נרכשו כגורים ממגדלים לא מסחריים רשמיים ו-173 נרכשו מחנויות לחיות מחמד. בעלי הכלבים מילאו גרסה מקוונת של שאלון אשר בחן 16 התנהגויות נפוצות בעייתיות בכלבים (התנהגות הקשורה לפרידה, הרסנות, נביחות מוגזמות, פחד בטיולים, תגובתיות יתר לרעשים, רכושנות כלפי צעצועים, רכושנות כלפי מזון, חיפוש תשומת לב יתרה, סלידה מזרים, תוקפנות מכוונת כלפי זרים, תוקפנות מכוונת כלפי הבעלים, תוקפנות מכוונת כלפי כלבים אחרים, רדיפה אחר הזנב, ליקוק מוגזם של הגוף, תסמונת פיקה⁶ ועשיית צרכים בבית). תוצאות המחקר הראו כי כלבים מחנויות לחיות מחמד היו בסיכון מוגבר מובהק סטטיסטית ל-4 התנהגויות בהשוואה לכלבים שנרכשו ממגדלים: תוקפנות מכוונת בעלים, התנהגויות הקשורות לפרידה, וליקוק הגוף.

Gray et al., (2016), חקרו הבדלים בהתנהגויות של כלבים בוגרים בהתבסס על שאלונים איכות הגידול כפי שהשתקפה מצדם של הרוכשים. המחקר התמקד ב-3 גזעים פופולריים: ציוואווה, פאג וג'ק ראסל טרייר. הקריטריונים כללו פרטים לגבי המקור (מריבוע קטן, חנות חיות, מטחנת גורים), אכפתיות של המגדל, אחריות ודאגה לרווחת הגורים, איטראקציה מספקת עם בני אדם, סביבת גידול מתאימה, מספר ההמלטות של האם, אם הופקו מסמכי בריאות עבור הכלבים והגורים, והגילים בהם נרכשו הגורים. הניקוד המצטבר היווה את הבסיס לסיווג של המגדלים, לפי: "אחראים" ו"פחות אחראים". ציונים פחות טובים התקבלו עבור כלבים שנרכשו ממגדלים "פחות אחראיים". כלבי ציוואווה שנרכשו ממגדלים "פחות אחראיים", גילו יותר תוקפנות כלפי כלבים אחרים (מוכרים ולא מוכרים), בני אדם זרים, וכן בעליהם. הם הפגינו פחד מוגזם מזרים, היו רגישים למגע, והפגינו התנהגויות שליליות הקשורות בפרידה. פאגים שנרכשו ממגדלים "פחות אחראיים" גילו יותר פחד מכלבים, תוקפנות כלפי כלבים מוכרים, התנהגויות שליליות הקשורות לפרדות, והתרגשות יתרה. כלבי ג'ק ראסל טרייר שנרכשו ממגדלים "פחות אחראיים", התאפיינו ביכולת אימון ירודה.

ההבדלים המשמעותיים העולים ממחקר זה, אכן מצביעים על כך שכלבים אשר גדלו בתנאי רווחה ירודה, הם בעלי פרופיל התנהגותי גרוע המתבטא בעיקר בגילויי פחד, חרדות נטישה ותוקפנות.

7.2. השערות המחקר

כלבים שהגיעו מ"מטחנות גורים" מפגינים בעיות התנהגויות רבות יותר ומפתחים בעיות רפואיות ופגמים גנטיים, יותר מאשר כלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים מורשים.

כלבים שהגיעו מ"מטחנות גורים" ואשר בעלי הפרעות התנהגויות מרובות, או נמצאו חולים או עם פגמים גנטיים, ננטשים (או מועברים הלאה) יותר מאשר כלבים שמקורם בבתי גידול מורשים.

⁶ Pica Syndrome הינה הפרעת אכילה הגורמת לסובלים ממנה להכניס לפה באופן חוזר ונשנה חומרים שאינם ראויים למאכל כדוגמת כלוך, נייר, חול ועוד (מרכז C.A.T).

3. מתודולוגיה

1.3. שיטת המחקר

מחקר זה עשה שימוש בשיטת מחקר כמותית. גישה זו של המחקר מתחילה בדרך כלל בתיאוריה ספציפית, מוצעת או שפותחה בעבר, אשר מובילה להשערות ספציפיות שנמדדות לאחר מכן בצורה כמותית וקפדנית, מנותחת ומוערכת על פי נהלי מחקר שנקבעו (Holton & Burnett 2005). שיטות כמותיות מדגישות מדידות אובייקטיביות וניתוח סטטיסטי, מתמטי או מספרי של נתונים שנאספים באמצעות שאלונים וסקרים, או על ידי מניפולציה של נתונים סטטיסטיים קיימים באמצעות טכניקות חישוביות אוניברסיטת דרום קליפורניה USC.

2.3. אוכלוסיית המחקר

במחקר הזה לקחו חלק 99 משתתפים. המשתתפים גויסו באמצעות שילוב של שיטות דגימה שאינן הסתברותיות. כלומר, כאשר המדגם אינו מייצג את האוכלוסייה הכללית בגלל הטיות שעלולות להופיע כאשר מגיעים למשתתפים (למשל, גיוס משתתפים מקבוצות של אוהבי כלבים בפייסבוק, בהן מרבית החברים עשויים לתמוך בחוק איסור הרבעות).

לצורך עריכת השוואה בין קבוצת הכלבים שהגיעה מבתי גידול פיראטיים, לבין אלו שהגיעו ממגדלים רשמיים, נדגמה קבוצה שלישית ובה כלבים שהגיעו מעמותות או חולצו מהרחוב.

3.3. כלי המחקר

מחקר זה התבסס על שאלון רוחב מתוקף, להערכת תכונות התנהגות ומזג של כלבי מחמד (C-BARQ)⁷, בגירסה המקוצרת שלו (37 שאלות). זהו כלי הערכה התנהגותי סטנדרטי עבור בעלי כלבים, מטפלים ואנשי מקצוע, שפותח ואומת על ידי Hsu & Serpell (2003). לשאלון נוספו שאלות רקע, כמו: מידע דמוגרפי בסיסי אודות ממלא השאלון, ומידע בסיסי אודות הכלב ועברו (גיל, מין, גזע, מקור, וכו'). השאלון ממלא על ידי הבעלים או המטפל העיקרי של הכלב, כשעליהם לבחור תשובה עבור כל פריט בסולם של חמש נקודות המייצג את חומרת ההתנהגות (0 - אין סימנים להתנהגות, ועד 4 - סימנים חמורים של ההתנהגות) או תדירותה (0 - אף פעם, ועד 4 - תמיד), תלוי בשאלה.

4.3. הליך המחקר

רוב המשתתפים גויסו באופן מקוון באמצעות פרסום במדיות חברתיות (קבוצות להצלת כלבים, בעלי כלבים מעורבים/גזעיים, קבוצות של אוהבי כלבים גזעיים מתועדים/לא מתועדים). חלק מהמשתתפים הגיעו באמצעות קישור שנשלח לארגוני בעלי חיים, לוותרנירים ולמועדונים לגידול כלבים גזעיים, אותו נתבקשו לשתף בין חבריהם ולקוחותיהם. השאלון היה פתוח לציבור מה-31 באוגוסט 2024 באוגוסט ועד ה-29 באוקטובר, 2024. כדי להניע משתתפים למלא את השאלון, הוצע להם להשתתף בהגרלת גיפט-קארד בשווי 200 ש"ח. משתתפים שבחרו להשתתף בהגרלה, נתבקשו למסור מס' הטלפון וכתובת מייל.

4.4. שיטת ניתוח הנתונים

כדי לנתח את השאלונים, נעשה שימוש במבחן Anova הבודק הבדלים בין יותר משתי קבוצות, כשהמשתתפים התלויים הן ההתנהגויות השונות והמשתנה הבלתי תלוי הוא המקור ממנו הגיעו הכלבים.

⁷ C-BARQ - Canine Behavioral Assessment and Research Questionnaire, המונה 37 שאלות. בצורתו המלאה, ה-C-BARQ הוא שאלון בן 100 פריטים אשר חוקר התנהגות של כלבים

4. ממצאים ומסקנות

1.4. מס' הכלבים שהשתתפו בסקר:

טבלה 1. מס' הכלבים שהשתתפו בסקר

מקור הכלב	כמות	אחוז
אימוץ/רחוב/עמותה	34	37%
מגדל רשמי	37	34%
בית גידול פיראטי	28	28%
סה"כ	99	100%

בסקר נטלו חלק 99 כלבים. מתוכם: 34 אומצו מעמותות או נאספו מהרחוב, 28 הגיעו מבתי גידול פיראטיים (מטחנות גורים), 37 הגיעו מבתי גידול רשמיים ומורשים (טבלה 1).

2.4. אחוז הכלבים שנרכש בכסף:

טבלה 2. אחוז הכלבים שנרכש בכסף

מקור הכלב	כמות	אחוז
מגדל רשמי	37	100%
בית גידול פיראטי	23	92%
אימוץ/רחוב/עמותה	0	0%

אף אחד מהכלבים שהגיעו מעמותות או נאספו מהרחוב, לא נרכשו בכסף. ראוי לציין כי עמותות נוהגות לדרוש תשלום עבור סל אימוץ, הכולל חיסונים ועיקור/סירוס. 92% מבין הכלבים שהגיעו מבתי גידול פיראטיים, נרכשו בכסף. לעומתם כל הכלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים, נרכשו בכסף.

3.4. אחוז הכלבים שנרכשו/אומצו כשהם חולים:

טבלה 3. אחוז הכלבים שנרכשו/אומצו כשהם חולים

מקור הכלב	כמות	אחוז
בית גידול פיראטי	6	21.4%
אימוץ/רחוב/עמותה	4	11.7%
מגדל רשמי	1	2.7%

בטבלה מס' 3 ניתן להבחין בפער יחסית גדול בין בתי הגידול הפירטיים לשאר המקורות מהם הגיעו כלבים, ביחס לכלבים אשר אומצו או נרכשו כשהם חולים. היות וכלבים אשר אומצו דרך עמותות או נאספו מהרחוב, הם לרוב בוגרים ולא תמיד ניתן לדעת את ההיסטוריה הרפואית שלהם, לא ניתן להצביע על גורם מסוים המתייחס לאחוז של 11.7% כלבים שנמסרו כשהם חולים או בעלי פגם גנטי.

אולם, ראוי לבצע השוואה בין כלבים אשר הגיעו מבתי גידול פיראטיים לבין אלו שהגיעו מבתי גידול רשמיים. כאן הפער הוא מובהק ועומד על 21.4% לעומת 2.7% בהתאמה. היות ובשני סוגי בתי הגידול (פיראטיים ורשמיים) הגורים באים לעולם בתוך בית הגידול, ניתן להסיק כי המחלות והפגמים הגנטיים הם תוצאה של מדיניות הרבעת הכלבים, תנאי החזקתם וגידולם. טבלה 3 לא נותנת לנו מידע אודות הסיבות לפערים אלה.

4.4. אחוז הכלבים שנמסרו/ננטשו:

טבלה 4. אחוז הכלבים שנמסרו/ננטשו בעקבות מחלה או פגם גנטי

מקור הכלב	כמות	אחוז
בית גידול פיראטי	3	10.7%
אימוץ/רחוב/עמותה	2	5.9%
מגדל רשמי	0	0%

גם בטבלה 4 ניתן להבחין בפער ברור בין בתי גידול פיראטיים לבין אלו הרשמיים, בכל הנוגע לנטישת הכלבים. נטישה לעניין זה מתייחסת גם להעברת בעלות על הכלב לידי אדם אחר.

בעוד שכל הכלבים שנרכשו אצל מגדל רשמי נשארו בידי מי שרכש אותם, אצל מגדל פיראטי התמונה מעט שונה ונראה כי על כל 10 כלבים שמגיעים מבית גידול פיראטי, אחד ננטש או נמסר לאחר.

5.4. אחוז הכלבים שהלכו לעולמם:

טבלה 5. אחוז הכלבים שהלכו לעולמם בעקבות מחלה או פגם גנטי

מקור הכלב	כמות	אחוז
בית גידול פיראטי	2	7.14%
אימוץ/רחוב/עמותה	1	2.9%
מגדל רשמי	0	0%

עפ"י טבלה 5, ניתן לראות כי נמצאו הבדלים בתמותה של כלבים כתוצאה ממחלה או פגם גנטי, כאשר בעוד בקרב כלבים אשר הגיעו מבתי גידול רשמיים לא נמצאו מקריי מוות, בכלבים אשר הגיעו מבתי גידול פיראטיים שיעור מקריי המוות עומד על 7.14%, לעומת שיעור של 2.9% בכלבים שהגיעו מכלביות או מהרחוב.

6.4. משתין או עושה צרכים כאשר נותר לבדו:

טבלה 6. משתין או עושה צרכים לפעמים/לעתים קרובות/תמיד, כאשר הוא נשאר לבד בבית

מקור הכלב	כמות	אחוז
בית גידול פיראטי	12	42.8%
אימוץ/רחוב/עמותה	2	5.8%
מגדל רשמי	0	0%

מהנתונים העולים מטבלה 6, ניתן לראות פער משמעותי בכל הנוגע לעשיית צרכים או להשתנה בתוך הבית. הנתונים שנאספו מתייחסים לכלבים שנוהגים או נהגו לעשות צרכים/להשתין לפעמים/לעתים קרובות/תמיד. בקרב הכלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים לא נרשם ולו מקרה אחד, בעוד בקרב כלבים שהגיעו מבתי גידול פיראטיים, הנתון עומד על 42.8%.

גם בהשוואת לכלבים אשר הגיעו מעמותות או חולצו מהרחוב, הפער סינם לבין כלבים שהגיעו מבתי גידול פיראטיים עדיין גדול משמעותית. מה שמעלה את השאלה, מדוע קיים פער כה גדול ומה קורה בתהליך הגידול ואחזקת הכלבים, עוד בינקותם, בבתי גידול פיראטיים, שגורם להם לפתח הרגל זה בבגרותם?

7.4. לועס חפצים שאינם מיועדים לכלבים:

טבלה 7. לועס חפצים שאינם מיועדים לכלבים לפעמים/לעתים קרובות/תמיד

מקור הכלב	כמות	אחוז
בית גידול פיראטי	14	50%
אימוץ/רחוב/עמותה	10	29.4%
מגדל רשמי	9	24.3%

מהנתונים המופיעים בטבלה 7, ניתן לראות כי לעיסת חפצים שאינם מיועדים לכלבים (לפעמים/לעתים קרובות/תמיד), הינו הרגל הקיים בקרב כל קבוצות הכלבים. אולם, אלו שמכבים בראש הרשימה, בפער משמעותי, הם הכלבים שהגיעו מבתי גידול פיראטיים (50%), לעומת כלבים שהגיעו מעמותות או מהרחוב (29.4%) וכלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים (24.3%)

8.4. לעיסה/שריטה של דלתות/משקופים וכו':

טבלה 8. לעיסה/שריטות של הדלתות, משקופי חלונות וילונות, לפעמים/לעתים קרובות/תמיד

מקור הכלב	כמות	אחוז
בית גידול פיראטי	9	32.1%
אימוץ/רחוב/עמותה	5	14.7%
מגדל רשמי	0	0%

טבלה 8 מראה לנו כי גם כאן קיים פער בין כלבים שהגיעו ממגדל פיראטי לבין כאלו שהגיעו ממגדל רשמי, בכל הקשור להתנהגות בקרב כלבים המאפיינת מצוקה, כמו לעיסה או שריטה של דלתות ומשקופים בעיקר. בעוד 31.1% מהכלבים שהגיעו ממגדלים פיראטיים נוהגים לפעמים/לעתים-קרובות/תמיד ללעוס או לשרוט דלתות ומשקופים, בקרב קבוצת הכלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים, לא נמצא ולו מקרה אחד. גם אם בקרב כלבים שחולצו מהרחוב או הגיעו מעמותות קיימים מקרים כאלו, הם בשיעור נמוך בחצי מהקבוצה שהגיעה מבתי גידול פיראטיים. הדבר מעיד כנראה על מצוקה כלשהי שחוו כלבים שהגיעו ממגדלים פיראטיים בעת שהוחזקו כגורים בבתי גידול אלה.

9.4. נובח או מילל:

טבלה 9. נביחות או יללות, לפעמים, לעתים קרובות/תמיד

מקור הכלב	כמות	אחוז
בית גידול פיראטי	12	42.6%
אימוץ/רחוב/עמותה	9	26.5%
מגדל רשמי	7	18.9%

טבלה 9 מתייחסת לאחת ההתנהגויות העיקריות המאפיינות התנהגות כלבים במצוקה - נביחות ויללות מעבר לסביר. גם כאן קיימת עקביות באשר להתנהגות קבוצת הכלבים המגיעים מבתי גידול פיראטיים, כאשר שיעורם של הכלבים אשר נוהגים לנבוח או לילל (לפעמים/לעתים-קרובות-תמיד) עומד על 42.6%. אחריהם ברשימה כלבים שהגיעו מעמותות או

מהרחוב, עם שיעור של 26.5%, ואחרונים ברשימה הם הכלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים עם שיעור של 18.9%. גם כאן ניתן להבחין בפער משמעותי בין כלבים שהגיעו ממגדל פיראטי לבין כאלו שהגיעו ממגדל רשמי, כאשר הפער ביניהם עומד על יותר מפי 2 לרעתם של הכלבים שהגיעו ממגדלים פיראטיים.

10.4. מגבלות המחקר

מחקר זה כלל 99 נבדקים בלבד. למרות שניתן לראות כי קיימים פערים משמעותיים בין קבוצות הכלבים, עדיין קשה להסיק ממדגם זה על כלל הכלבים המשתייכים לכל קבוצה.

בנוסף, המחקר לא לקח בחשבון את האופי היחודי שיש לגזעי הכלבים השונים, אשר יכולה להיות לו השפעה על התנהגותם. כך למשל, כלבי לברדור הם אנרגטיים יותר ומגלים התלהבות יתרה בבואם במגע עם בני אדם או עם כלבים אחרים, לעומת כלבי הפקינז שאופיים רגוע במיוחד.

המחקר גם לא התייחס לתנאי המחיה בהם גדלו הכלבים לאחר שנרכשו או אומצו, אשר להם יכולה להיות השפעה לחיוב או לשלילה על התנהגות הכלב.

5. דיון

גורים שתועדו בסתר, במפעל ל"יצור" גורים בנפח גבוה, מוחזקים בארגזי עץ בנפרד מאימם.

המטרה הראשונה של מחקר זה הייתה לבדוק את ההשפעה שיש לאופן גידול והחזקת גורים על ההתנהגות העתידית שלהם ככלבים בוגרים. התוצאות הראו שבכל הפרמטרים שנבדקו, לכלבים שגדלו בחוות גורים יש שיעורים גבוהים יותר של התנהגויות בעייתיות מאשר כלבים ממקורות רבייה אחרים. ההבדל המהותי קיים בעיקר בהתנהגויות המביעות מצוקה, כגון: נביחות מעבר לנורמה, עשיית צרכים והשתנה בבית, השחטה של ריהוט ולעיסת חפצים שאינם מיועדים לכלבים.

מטרתו השנייה של מחקר זה הייתה לבדוק האם כלבים שנרכשו מ"מטחנות גורים", נוטים לחלות או לשאת פגמים גנטיים, יותר מאשר כלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים. גם כאן, על פניו

ניתן לראות כי קיים פער משמעותי בשיעור של 21.4% לעומת 2.7%, לרעת הכלבים שהגיעו ממטחנות גורים. בנוסף, המחקר מראה כי בעוד בקרב הכלבים שהגיעו ממגדלים רשמיים לא נרשם ולו מקרה תמותה אחד, בקרב הכלבים שהגיעו ממטחנות גורים, נרשמו מקרי תמותה בשיעור של 7.14%. ממצא אשר מחזק מחקרים קודמים שנערכו בתחום ואשר מוכיחים כי הפרקטיקות בהן משתמשים המגדלים הפיראטיים, בין היתר כשהם מחזיקים גורים מרובים בארגז אחד כדי למקסם את הרווחים, רק מגדילות את הסבירות שמחלות יתפשטו בקרב אוכלוסיית הרבייה.

המטרה השלישית והאחרונה של מחקר זה, הייתה לבדוק האם כלבים שהגיעו ממטחנות גורים, ננטשים יותר מאשר כלבים אשר הגיעו מבתי גידול. כאן התוצאות הן ברורות וחד משמעיות - נמצא כי כלבים שהגיעו מבתי גידול רשמיים לא ננטשו כלל, בעוד נטישת כלבים שהגיעו ממטחנות גורים עומדת על 10.7%. ממצא זה מחזק ממצא של Safir (2020), לפיו לאחר הרכישה, בעלים חדשים רבים נלחצים לאחר שהם נחשפים לבעיות התנהגותיות שמציגים "כלבי המטחנות", זמן לא רב לאחר כניסתם לביתם החדש. הדבר גורם להם לפעמים לנטוש את הכלב או למסור אותו למקלט.

ממצאי מחקר זה תומכים במחקרים שבוצעו בעבר ברחבי העולם ואשר הוכיחו כי לאירועים המתרחשים בשלבי ההתפתחות המוקדמים של חיי היונקים המתחילים ברחם, יכולים להיות השפעות עמוקות ולאורך חיים על המאפיינים הפסיכולוגיים וההתנהגותיים של הכלב (Sanchez et al., 2001).

1.5. המלצות להמשך

ראוי לבחון את שאלות המחקר הנוכחי באמצעות סקר נרחב יותר.

במחקר הבא ראוי לקחת בחשבון את אופיים של הגזעים השונים, היכול להוות גורם תורם או ממתן להתנהגויות שנבדקו במחקר זה.

מקורות

אתר משרד החקלאות - השירותים הווטרינרים, 2023: "מטחנות גורים - חשיפות בתי גידול והרבעה פיראטים".
כנסת ישראל - ועדת הפנים והגנת הסביבה, 2020: ישיבת ועדה של הכנסת ה-23 מתאריך 03/08/2020, מניעת
סחר והרבעות כלבים בישראל

Barnes, K. (2017) Brief Summary of Commercial Breeders and "Puppy Mills". *Animal legal & historical center*. <https://www.animallaw.info/article/brief-summary-commercial-breeders-and-puppy-mills>.

Bennett, P.C., Rohlf, V.I. (2007). Owner-companion dog interactions: Relationships between demographic variables, potentially problematic behaviours, training engagement and shared activities. *Applied Animal Behaviour Science*. (102), 65-84.

Canfield, H. et al. (2011). *Animal Fostering*. Rutgers University.

Duffy, D.L., Kruger, K.A. & Serpell, J.A. (2014). Evaluation of a behavioral assessment tool for dogs relinquished to shelters. *Preventive Veterinary Medicine*. (117). 601-609.

Foltyn, J.L. (2013). *Fashion-Wise*. Brill publications.

Grandin, T. (Eds.). (2022). *Genetics and the Behavior of Domestic Animals*. Academic Press publications.

Gray, R., Butler, S. & Douglas, C. (2016). puppies from "puppy farms" show more temperament and behavioural problems than if acquired from other sources. *School of Veterinary Medicine, University of Pennsylvania, USA*.

Gruen, L., Susana, M. (2024) "The Moral Status of Animals", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*.

Hsu, Y., Serpell, J.A. (2003). Development and validation of a questionnaire for measuring behavior and temperament traits in pet dogs. *Journal of the American Veterinary Medical Association*. (223), 1293-1300.

Jago, J.A. (1994). Behaviour problems in the domestic dog: a retrospective and prospective study to identify factors influencing their development. *Apollo - University of Cambridge Repository*.

Keister, J. (2018). Man's best friend, or man's biggest profit: how the economy encourages violence towards dogs. Master's thesis. Salisbury University.

Kenny, K. (2011). A Local Approach to a National Problem: Local Ordinances as a Means of Curbing Puppy Mill Production and Pet Overpopulation. *HeinOnline*. (75), 379-409.

McGreevy, P.D. (2007). Breeding for quality of life. *Animal Welfare*. (16) 125-128.

- McMillan, F.D. et al. (2013). Differences in behavioral characteristics between dogs obtained as puppies from pet stores and those obtained from noncommercial breeders. *Journal of the American Veterinary Medical Association*. (242), 1359–1363
- McMillan, F.D. (2017). Behavioral and psychological outcomes for dogs sold as puppies through pet stores and/or born in commercial breeding establishments: Current knowledge and putative causes. *Journal of Veterinary Behavior*. (19), 14-26.
- Meyer et al. (2022). Pampered pets or poor bastards? The welfare of dogs kept as companion animals. *Applied Animal Behaviour Science*, (251).
- Navarro, J., Schneider, J.L. (2013). Animal Cruelty for Profit. *Carolina Academic Press*. (1), 127-155.
- Organizing Your Social Sciences Research Paper. University of southern California. <https://libguides.usc.edu/writingguide/quantitative>. Rollin, B.E. (2018). "We Always Hurt the Things We Love"-Unnoticed Abuse of Companion Animals. *Animals*, (8).
- Pierantoni, L., Albertini, M., Pirrone, F. (2011). Prevalence of owner-reported behaviours in dogs separated from the litter at two different ages. *Veterinary record*. (169), 468-468.
- Pirrone, F. et al. (2016). Owner-reported aggressive behavior towards familiar people may be a more prominent occurrence in pet shop-traded dogs. *Journal of Veterinary Behavior*. (11). 13-17.
- Urbanik, L., & Johnston, C.L. (Eds.). (2017). *Humans and Animals*. ABC-CLIO.
- Redelico, B., O'Connor, A. & Fagan, J.M. (2010). The NEW Puppy Lemon Law: A Universal Solution to Puppy Mill in discrepancies. *Rutgers University*.
- Sanchez, M.M., Ladd, C.O. & Plotsky, P.M. (2001). Early adverse experience as a developmental risk factor for later psychopathology: Evidence from rodent and primate models. *Cambridge University Press*. (13), 419-449.
- Safir, S. (2020). Commercial Breeding: Pet Welfare over Profit. *Florida University - College of Law*.
- Smith, K. (2023). "Descartes' Life and Works", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*.
- Swanson, R.A., Holton, E. (Eds.). (2005). *Research in Organizations: Foundations and Methods in Inquiry*. Berrett-Koehler Publishers.
- Towsey, M. (2010). Something Stinks: The Need for Environmental Regulation of Puppy Mills. *Villanova University*. (21) 159-188.
- Walliss, J. (2024). "You don't have the right to steal my life": Exploring the harms of puppy farming on ex-breeding dogs. *Trace: Journal for Human-Animal Studies*. (10), 38-61.